

Ісаєва Олена Володимирівна
ДВНЗ „Українська академія банківської справи Національного банку України”
IV курс, спеціальність „Фінанси”
Науковий керівник: к.е.н, доцент Конопліна Юлія Сергіївна

Перспективи створення єдиної світової валюти

Глобальна фінансова криза передбачає зміни глобального характеру. Вона виявила те, що давно існувало у світовій фінансовій системі, а саме девальвацію долара як світової резервної валюти.

Долар США ще донедавна був найстабільнішою валютою. Проте починаючи з березня 2008 року він став схильний до значних коливань, які аналітики не можуть пояснити. Нинішнє падіння американської валюти набуває ознак постійного і незворотного характеру.

Чинниками нестабільності долара є, по-перше, те, що долар як грошова одиниця США вийшов з-під контролю американської монетарної влади. По-друге, США мають значне негативне сальдо платіжного балансу. В економіці США назрівають серйозні проблеми через значні зовнішні борги [2]. Запорукою підтримки долара є вже не стільки економіка США, скільки світові фінансові процеси, які підтримували долар у відносно стабільному стані.

Останніми роками ситуація у світовій економіці дуже динамічно змінюється. Нові економічно потужні держави, зокрема, Китай, Індія, Бразилія, Росія не вважають за доцільне бути залежними від економіки США. Країни світу охоче диверсифікують валютні надходження та зменшують частку долара в золотовалютних резервах центробанків. За оцінками МВФ, наприкінці 2008 року частка долара у світових валютних резервах становила 64%, тоді як у 2000 році – 70,5% [1, с.61-62].

Попит на долар падає, а тим часом емісія його триває, тобто збільшується пропозиція. Тому подальше зниження курсу долара є неминучим. Світова економіка потребує стабільності, яку долар вже не в змозі забезпечити.

Різні країни прагнуть до об'єднання в регіональні економічні союзи, щоб захиститися від глобальної валютної кризи та запобігти втратами для національних економік. Об'єднання країн у регіональні союзи допомагає зібрати воедино їх економічний потенціал і всі експортні потоки зовнішньої торгівлі.

На сьогодні питання створення регіональних валют опрацьовує ряд країн. Шість країн Перської затоки ухвалили рішення про введення з 2010 року нової міжнародної валюти – „динара Затоки”, статус якої підкріплено значними обсягами видобутку енергоресурсів та обсягами зовнішньої торгівлі. Країни Азії й Тихоокеанської басейну мають серйозний намір створити єдину азійську валюту АСУ. Дванадцять із тринадцяти країн Латинської Америки домовилися про створення економічного союзу із введенням нової валюти, забезпеченням якої постануть ресурси країн регіону та їх зростаючий економічний потенціал. Питання створення регіональної валюти обговорюють також країни Південної Африки, а саме ПАР, Намібія, Свазіленд, Лесото, Ботсвана. Надійність забезпечення нової валюти не викликає сумнівів, адже ці країни є основними постачальниками алмазів і золота в світі. Російський рубль також може стати резервною валютою з подальшим розширенням її використання в межах частини СНД або ЄврАзЕС.

Регіональні союзи дають змогу не тільки об'єднувати економічні потенціали країн і їх експортні потоки, але й диверсифікувати і зменшувати фінансові ризики.

Створення регіональних економічних союзів і поява нових резервних валют мають призвести до утворення полівалютної світової системи, в якій визначальну роль рівною мірою гратимуть п'ять-шість валют, які будуть витіснити долар на периферію світової системи.

Велика група вчених-економістів обґрунтовує інший варіант розвитку світової фінансової системи, а саме створення єдиної світової валюти. Об'єднання країн у регіональні союзи із власними валютами розглядається як частина процесу створення глобальних

грошей.

Пропонуються різні варіанти нової валюти. На даний момент найбільш серйозним претендентом на звання резервної валюти може бути євро. Забезпечене сукупним економічним потенціалом, підкріплене значними обсягами зовнішньої торгівлі та високою надійністю, євро має здатність до підвищення свого статусу. Частка євро у міжнародних резервах зростає, що свідчить про переорієнтацію на євро. Отже, ця валюта може стати світовою.

Деякі фінансисти розглядають як конкурентів долара такі грошові одиниці, як китайський юань, індійська рупія, російський рубль та бразильський реал. Ці країни мають високі темпи зростання, особливо Китай. Проте відставання їх від Заходу в суспільно-економічному розвитку вимірюється десятиріччями, тому перелічені вище валюти не досягли ще того рівня, щоб претендувати на звання світових.

Створення єдиної світової валюти можливе на базі SDR, що являють собою міжнародний резервний актив, мультивалютний кошик з валют, що донедавна вважалися валютами провідних світових економік, - Великої Британії, ЄС, Японії й США. Обрання за базу для нової світової валюти SDR, на нашу думку, є найбільш прийнятним варіантом. У сам кошик валют, з яких складаються SDR, необхідно треба включити як мінімум валюти Індії й Китаю, а ще краще – валюти всіх країн BRIC, відповідно до їх внеску у світову торгівлю. Для того, щоб побудувати повноцінну фінансову систему, у якій би не було таких значних порушень торговельних балансів, які характерні для існуючої міжнародної системи, SDR повинні стати повним аналогом того, чим колись було золото у світовій економіці. Необхідні умови, за яких обіг цих нових грошей буде закріплений міжнародним законодавством як єдиний легальний, і всі міжнародні розрахунки будуть переведені на ці одиниці.

Згодом світова валюта стане електронною цифровою валютою, а усі фінансові угоди перетворяться на електронну комерцію з електронною валютою. Таким чином вдасться досягти повної прозорості фінансових операцій і тотального нагляду. Цифрова валюта буде вигідна тим, що знищить чорний ринок.

Загалом основними перевагами єдиної світової валюти є:

- спрощення міжнародних фінансових операцій;
- ліквідація курсових втрат і ризиків під час здійснення економічних операцій;
- запровадження єдиного масштабу цін;
- розширення фінансових ринків та зростання їх ліквідності;
- поява нових можливостей для розвитку конкуренції;
- створення умов для подальшої глобалізації.

Для того, щоб найближчим часом створити єдину валюту, необхідно подолати наступні перешкоди: існування офшорних зон, проблеми „відмивання” грошей, відстоювання інтересів монополій.

Змінити існуючий сьогодні порядок стосовно валют дуже складно і дискусія про створення єдиної валюти може тривати роками. З одного боку, багато економічно потужних держав відчують потребу в новій валюті, а з іншого боку, США прагнуть цього не допустити.

Тому найближчими роками ймовірність появи єдиної світової валюти невисока. Світова спільнота досить швидко рухатиметься у бік багатополлярної валютної системи, де кількість валютних блоків стане значно меншою від кількості країн. А запровадження єдиної світової валюти з повноцінними функціями розрахунку, платежу і нагромадження найближчим часом не очікується.

Список використаної літератури

1. Вожжов, А.П. Про причини створення регіональних резервних валют і зміни у світовій валютній системі [Текст] / А.П. Вожжов // Фінанси України. – 2009. - №3. – С.56-64.
2. Михалик, В. Долар замінить „глобо”? [Електронний ресурс] / В. Михалик. – Режим доступу: <http://www.expres.ua/articles/2006/01/19/4593/>. – 27.12.09. – Назва з екрану.